

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับ
  - 1.1 ด้านบุคลากร
  - 1.2 ด้านอาคารสถานที่
  - 1.3 ด้านสภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาวิธีดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ตามรูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับ
  - 2.1 ด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียน
  - 2.2 ด้านวิธีการสอน
  - 2.3 ด้านการบริหารและการจัดการ
  - 2.4 ด้านทรัพยากรที่ใช้
  - 2.5 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน
  - 2.6 ด้านการประชาสัมพันธ์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญ

ศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2533 จำนวน 29 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหาร
โรงเรียน จำนวน 41 คน หัวหน้าหมวดวิชาสามัญ จำนวน 21 คน หัวหน้าหมวดวิชาการ
งาน - อาชีพ จำนวน 25 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 87 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพงานของผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามเป็นแบบเลือก
ตอบและเติมข้อความลงในช่องว่าง
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียน ประกอบด้วยด้านบุคลากร
อาคารสถานที่ และสภาพทางภูมิศาสตร์ของท้องถิ่น แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ
และเติมข้อความลงไป
3. แบบสอบถามเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทาง
การศึกษา ประกอบด้วยวิธีดำเนินงานตามรูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ด้าน
คือ ด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียน วิธีการสอน การบริหารและการจัดการ ทรัพยากร
ที่ใช้ การส่งเสริมสนับสนุน และการประชาสัมพันธ์ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า โดยมีเกณฑ์ระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ เหมาะสมทุกประการ เหมาะสม
เป็นส่วนใหญ่ เหมาะสมพอสมควร ยังไม่เหมาะสม ยังไม่เหมาะสมต้องปรับปรุงแก้ไข

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย และขอ
ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากโรงเรียนมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้อำนวยการ
สามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ไปยังประชากรทางไปรษณีย์ และขอความร่วมมือจากผู้ตอบ
แบบสอบถามให้ส่งแบบสอบถามคืนแก่ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยแนบซองติดแสตมป์และจ่าย

หน้าของถึงผู้วิจัยเพื่อสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่เป็นฉบับสมบูรณ์คือ จำนวน 87 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ไป

วิเคราะห์ข้อมูล

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของโรงเรียน ประกอบด้วยด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ และสภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่น โดยคำนวณค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาสามัญ หัวหน้าหมวดวิชากรงาน - อาชีพ ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ประกอบด้วยด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียน ด้านวิธีการสอน ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านทรัพยากรที่ใช้ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน และด้านการประชาสัมพันธ์ โดยคำนวณหาค่าตัวกลาง เลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของโรงเรียนในด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ และสภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

1. ด้านบุคลากร โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีนักเรียนที่เรียนแบบเต็มระบบโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ และครูส่วนใหญ่สังกัดหมวดวิชาสามัญ
2. ด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับ

มัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่มีพื้นที่มากกว่า ๑5 ไร่ขึ้นไป มีความเพียงพอด้านอาคารเรียน มีแหล่งน้ำสำหรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรม และมีสภาพดินไม่เหมาะสมกับการเกษตรกรรม

๓. ด้านสภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่น โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่พบว่าเส้นทางจากอำเภอเข้าสู่โรงเรียนใช้การได้ตลอดปี สภาพแวดล้อมเป็นที่ราบสูงแห้งแล้ง มีอุปสรรคการติดต่อกับผู้ปกครองและชุมชน และผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานของโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. ในด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียน มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร
2. ในด้านวิธีการสอน มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร
3. ในด้านการบริหารและการจัดการ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร
4. ในด้านทรัพยากรที่ใช้ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร
5. ในด้านการส่งเสริมสนับสนุน มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร
6. ในด้านการประชาสัมพันธ์ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานของโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาสามัญ สรุปได้ดังนี้

1. ในด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียน มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร

2. ในด้านวิธีการสอน มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร
3. ในด้านการบริหารและการจัดการ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสม

พอสมควร

4. ในด้านทรัพยากรที่ใช้ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร
5. ในด้านการส่งเสริมสนับสนุน มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร
6. ในด้านการประชาสัมพันธ์ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานของโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาการงาน - อาชีพ สรุปได้ดังนี้

1. ในด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียน มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร
2. ในด้านวิธีการสอน มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร
3. ในด้านการบริหารและการจัดการ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร
4. ในด้านทรัพยากรที่ใช้ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร
5. ในด้านการส่งเสริมสนับสนุน มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมพอสมควร
6. ในด้านการประชาสัมพันธ์ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ในด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียน ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสมพอสมควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

ผู้บริหารโรงเรียนต้องทำหน้าที่ในการประสานงาน การจัดระบบของหลักสูตร การจัดการเรียนของโรงเรียน ทำให้ความต้องการที่จะจัดการในด้านนี้สูงเกินกว่าวิธีการที่จะปฏิบัติได้ในปัจจุบัน จึงทำให้เห็นว่ามีเหมาะสมพอสมควร

ครูหมวดวิชาสามัญ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสมพอสมควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มวิชาสามัญที่เปิดสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานั้นยังคงมีลักษณะของเนื้อหาและบทเรียนแบบเก่า เว้นแต่รูปแบบและลักษณะการสอนที่ต่างออกไปเท่านั้น จึงทำให้ครูหมวดวิชาสามัญมีความคิดเห็นว่ามีวิธีในด้านนี้มีความเหมาะสมพอสมควร

ครูหมวดวิชาการงาน - อาชีพ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสมพอสมควร ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนจัดการระบบการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรวิชาอาชีพที่โรงเรียนเปิดสอนมีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และหลักสูตรที่ใช้มีความสอดคล้องกับมาตรการของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนใหญ่จะเน้นหนักทางด้านวิชาอาชีพโดยเฉพาะอาชีพในท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนวิชาอาชีพเหล่านี้สามารถกำหนดรายวิชา เนื้อหา และวิธีสอนได้เองอีกด้วย หรืออาจหาวิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยในการสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 7 (2531) ที่พบว่า วิชาอาชีพที่จัดสอนมากที่สุด คือ เกษตรกรรม อันเป็นวิชาที่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นในชนบทของไทย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูหมวดวิชาการงาน - อาชีพ เห็นว่าวิธีดำเนินงานในข้อดังกล่าวมีความเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่

2. ในด้านวิธีการสอน ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสมพอสมควร ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนหรือทำงานเป็นกลุ่ม และครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยหรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบทเรียนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทั้งนี้อาจเนื่อง

มาจากการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามี 2 ระบบ ได้แก่ แบบเต็มระบบโรงเรียน กล่าวคือ นักเรียนมาเรียนที่โรงเรียนครบ 35 คาบต่อสัปดาห์ และแบบกึ่งระบบโรงเรียน กล่าวคือ นักเรียนไม่ต้องมาเรียนที่โรงเรียนครบ 35 คาบ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าวิธีดำเนินงานในข้อดังกล่าวมีความเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่

ครูหมวดวิชาสามัญ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสมพอสมควร ที่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ตรงกันกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ได้แก่ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนหรือทำงานเป็นกลุ่ม และครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยหรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบทเรียนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนแบบกึ่งระบบโรงเรียนได้จัดให้มีการเรียนการสอนทั้งนอกห้องเรียนและในชั้นเรียน ทำให้ครูและนักเรียนมีความเป็นกันเอง กล่าวซักถามปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ มากขึ้น จึงทำให้มีความคิดเห็นว่าเป็นข้อดังกล่าวมีความเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่

ครูหมวดวิชาการงาน - อาชีพ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสมพอสมควร ซึ่งความคิดเห็นตรงกันกับผู้บริหารโรงเรียนและครูหมวดวิชาสามัญ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตามโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้มีการปรับคาบเวลาใหม่เพื่อใช้ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพร จุฑา (2531) พบว่า โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาได้ปรับวิธีการสอนโดยให้ศึกษาด้วยตนเอง ใ้รับบทเรียนสำเร็จรูป ผูกอาชีพตามงาน จัดเนื้อหาวิชาให้เรียนในห้องเรียนและนอกโรงเรียน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูหมวดวิชาการงาน - อาชีพมีความคิดเห็นว่าเป็นข้อดังกล่าวมีความเหมาะสมพอสมควร

3. ในด้านการบริหารและการจัดการ ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสมพอสมควร ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการ ค.อมต.สศ. ของโรงเรียนได้เหมาะสม และการดำเนินงานของโรงเรียนตามมาตรการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกรมสามัญศึกษา

(2530) กำหนดการบริหารงานโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ใช้โครงสร้างการบริหารที่มีอยู่แล้วในระดับจังหวัด ทำให้ผู้นำในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการบริหารโรงเรียนหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน การใช้สถานประกอบการในการฝึกวิชาอาชีพของนักเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ บรรจบ คำคุณ (2531) พบว่า การบริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาทุกโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับโรงเรียน

ครูหมวดวิชาสามัญ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสมพอสมควร ที่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การดำเนินงานของโรงเรียนตามมาตรการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง และการจัดระบบการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโครงการและกิจกรรมแม่บทของการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดมาตรการดำเนินงาน 5 มาตรการ คือมาตรการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานโครงการ มาตรการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง มาตรการส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองและครอบครัว มาตรการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน และมาตรการส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของ พงษ์ชัย เหล่าอมตะ (2531) พบว่า การลดภาระเกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย การจัดทำโครงการอาหาร การหารายได้ระหว่างเรียน เป็นการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ส่วนการจัดระบบการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ นั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาใช้ผลการวัดผลประเมินผลเช่นเดียวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป และได้ปรับปรุงให้มีการพิจารณาถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยมีการจัดระบบอย่างเหมาะสมต่อเนื่องและสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับการศึกษาของ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2533) พบว่า ครูในโรงเรียนแบบปกติเห็นความจำเป็นในการปฏิบัติมากที่สุดในด้านประเมินผล

ครูหมวดวิชาการทำงาน - อาชีพ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสมพอสมควร ซึ่งส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันกับผู้บริหารโรงเรียนและครูหมวด

วิชาสามัญ ที่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่แตกต่างออกไป ได้แก่การปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาได้มีการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ครูจึงจำเป็นต้องปรับปรุงวิธีการเรียนการสอน สอดคล้องกับการศึกษาของศิริพร จุลบท (2531) พบว่า โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีการปรับปรุงวิธีการสอน โดยให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ใช้บทเรียนสำเร็จรูป ฝึกงานอาชีพตามโรงงาน และยังสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 7 ซึ่งพบว่า การจัดสภาพการเรียนการสอนของครูโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตการศึกษา 7 อยู่ในเกณฑ์ดี มีการเตรียมการสอน เขียนจุดประสงค์ กำหนดกิจกรรมการสอนไว้ทุกคาบ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูหมวดวิชาการงาน - อาชีพมีความคิดเห็น่ววิธีดำเนินงานในข้อดังกล่าวมีความเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่

4. ในด้านทรัพยากรที่ใช้ ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสมพอสมควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนดำเนินงานลักษณะและกิจกรรมเฉพาะกิจของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครศรีธรรมราช (2533) พบว่า มีความต้องการจัดโรงเรียนนี้โรงเรียนน้องในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาควรเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่มีความพร้อมโดยเปิดเป็นโรงเรียนสาขา เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพแบบเบ็ดเสร็จ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็น่ววิธีดำเนินงานในด้านนี้มีความเหมาะสมพอสมควร

ครูหมวดวิชาสามัญ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสมพอสมควร ตรงกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จะต้องรู้จักการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะโรงเรียนในโครงการขยาย

โอกาสทางการศึกษาส่วนใหญ่จะเปิดในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งในเขตพื้นที่ชนบทยากจน การใช้ทรัพยากรจึงต้องใช้อย่างคุ้มค่า ส่วนที่มีความคิดเห็นว่าวิธีดำเนินงานในด้านนี้ยังไม่เหมาะสม ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนงบประมาณเป็นพิเศษจากองค์การ มูลนิธิทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตั้งอยู่ในเขตชนบทห่างไกล ตามเกณฑ์การพิจารณาโรงเรียนเข้าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของกรมสามัญศึกษา (2530) จึงทำให้ขาดการสนับสนุนจากองค์การหรือมูลนิธิทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งอาจจะมีโรงเรียนบางแห่งที่มีความพร้อมและตั้งอยู่ในชุมชนแต่ก็ยังมีจำนวนน้อยมาก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูหมวดวิชาสามัญมีความคิดเห็นว่ามีวิธีดำเนินงานในข้อดังกล่าวยังไม่เหมาะสม

ครูหมวดวิชาการงาน - อาชีพ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสมพอสมควร ตรงกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูหมวดวิชาสามัญ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูหมวดวิชาการงาน - อาชีพต้องออกติดตามนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน จึงทำให้มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น และในบางครั้งต้องมีการนำนักเรียนออกฝึกงานตามสถานประกอบการในท้องถิ่นด้วย จึงทำให้ครูหมวดวิชาการงาน - อาชีพมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมพอสมควร

5. ในด้านการส่งเสริมสนับสนุน ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสมพอสมควร ที่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การจัดระบบการแนะแนวการศึกษาและอาชีพในโรงเรียนและโรงเรียนประถมศึกษาพื้นที่บริการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดให้มีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพนั้นมีความจำเป็นต่อนักเรียนมาก เพราะจะเป็นการช่วยให้นักเรียนได้รับทราบถึงความพร้อมสำหรับตนเองและแนวทางในการดำเนินชีวิตในอนาคต โดยเฉพาะการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาพื้นที่บริการ นอกจากจะเป็นการแนะแนวการศึกษาแล้วยังเป็นการตรงคำให้นักเรียนได้ศึกษาต่อเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่กล่าวว่า "เพื่อให้เด็กเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาเข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาสูงขึ้น" ด้วย

เหตุนี้ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความคิดเห็นว่าวิธีการในข้อดังกล่าวมีความเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่
 ครูหมวดวิชาสามัญ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความ
 เหมาะสมพอสมควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูหมวดวิชาสามัญเป็นบุคลากรภายในโรงเรียน
 มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้มอบนโยบายและการปฏิบัติ
 ให้ การที่โรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนหรือการจัดทำแผนงานโครงการต่าง ๆ จึงถือว่าเป็น
 เป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารโรงเรียนจะดำเนินการหรือมอบหมาย แต่อย่างไรก็ตามยังคงถือเป็น
 หน้าที่ที่จะต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุน ด้วยเหตุนี้ครูหมวดวิชาสามัญจึงมีความคิดเห็นว่า
 วิธีดำเนินงานในด้านนี้มีความเหมาะสมพอสมควร

ครูหมวดวิชาการงาน - อาชีพ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมี
 ความเหมาะสมพอสมควร ที่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ โรงเรียน
 จัดทำแผนงาน/โครงการสนับสนุนต่อมาตรการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา และการ
 จัดระบบการแนะแนวการศึกษาและอาชีพในโรงเรียนและโรงเรียนประถมศึกษาพื้นที่บริการ
 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงานจะต้องมีแผนงาน มีโครงการจึงจะทำให้การปฏิบัติงาน
 มีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้สนองต่อนโยบายและความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับการ
 ศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2539) พบว่า การบริหารงานของโรงเรียนมีแผน
 และโครงการที่สอดคล้องกับหลักสูตร สภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งมี
 แผนการใช้จ่ายงบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของโรงเรียน สำหรับ
 การจัดการระบบการแนะแนวการศึกษาและอาชีพในโรงเรียนและโรงเรียนประถมศึกษาพื้นที่
 บริการ ที่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ตรงกันกับความคิดเห็นของผู้บริหาร
 โรงเรียนนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่กล่าวข้างต้นแล้ว

6. ในด้านการประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการ
 ศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสม
 พอสมควร ที่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การชี้แจงทำความเข้าใจ
 กับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนต้องคำนึงว่าการทำ
 ให้ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนกับโรงเรียนมีความคิดมีความเข้าใจที่ตรงกัน เพื่อผลใน

การพัฒนาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาบรรลุเป้าหมาย เช่นในเรื่องการยกเว้นค่าเล่าเรียน การเรียนแบบกึ่งระบบโรงเรียน การยืมหนังสือ เป็นต้น สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2533) ที่กล่าวว่า กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการแก่ชุมชนควรจะได้จัดให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อให้ผู้ปกครองจะเกิดความนิยมและส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความคิดเห็นว่าวิธีดำเนินงานในข้อดังกล่าวมีความเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่

ครูหมวดวิชาสามัญ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสมพอสมควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือภายในโรงเรียนด้วยกัน เพราะจะทำให้ทราบข่าวสารทางราชการ ความเคลื่อนไหวด้านต่าง ๆ ตลอดจนเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียนด้วย ดังที่ นิพนธ์ กิวงวงศ์ (2526) ได้กล่าวว่า การออกข่าวสารประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นประจำเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ด้วยเหตุดังกล่าวครูหมวดวิชาสามัญจึงมีความคิดเห็นว่าวิธีดำเนินงานในข้อดังกล่าวมีความเหมาะสมพอสมควร

ครูหมวดวิชาการงาน - อาชีพ มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่าวิธีดำเนินงานมีความเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ ที่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมพอสมควร ได้แก่ การจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการของโรงเรียน และการจัดระบบประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาไม่มีการเก็บเงินบำรุงการศึกษา การใช้จ่ายด้านการเงินซึ่งได้รับจากเงินงบประมาณเพียงอย่างเดียว การดำเนินกิจกรรมและจัดระบบประชาสัมพันธ์จึงค่อนข้างจำกัด ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมีความคิดเห็นในข้อดังกล่าวมีความเหมาะสมพอสมควร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าโครงการขยายโอกาสทาง

การศึกษาในโอกาสต่อไป คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมาควรได้นิยาม
โรงเรียนที่มีขนาดของพื้นที่ จำนวนบุคลากร สภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครองในท้องถิ่น อัน
จะเป็นประโยชน์ต่อการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีฐานะยากจน ทั้งยังเป็น
การส่งเสริมให้ประชาชนมีการศึกษาเพิ่มขึ้น

2. ในการจัดหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียน ควรมีการปรับปรุงให้มีความยืดหยุ่น
เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนที่มี
ทั้งแบบเต็มระบบและกึ่งระบบโรงเรียน

3. ด้านวิธีการสอน ควรมีการสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ครูได้จัดทำบทเรียนสำเร็จรูป
ใบงาน หรือวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของหลักสูตรและวิธีการสอน
ตามแนวทางของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาส
ฝึกภาคปฏิบัติที่บ้านมากขึ้น

4. ด้านการบริหารและการจัดการ ควรมีการประชุมผู้บริหารโรงเรียนโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา
เพื่อกำหนดแนวนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อประโยชน์ทางการบริหาร
โดยเฉพาะกรมสามัญศึกษาควรได้สนับสนุนในด้านงบประมาณเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ เพื่อจะทำให้
บริหารงานคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

5. ด้านทรัพยากรที่ใช้ ควรมีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานประกอบการ
จากท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น และกรมสามัญศึกษาควรกำหนดนโยบายและมีมาตรการในการที่จะให้
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดนั้น ๆ ได้มีบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องช่วยเหลือ
เกื้อกูลแก่โรงเรียนในโครงการทั้งด้านวิชาการและทรัพยากร ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงาน
ของโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาบรรลุเป้าหมายต่อไป

6. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ควรมีมาตรการและแนวทางที่จูงใจให้ชุมชนเข้า
มามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน และกรมสามัญศึกษาควรกำหนด
นโยบายและแนวปฏิบัติที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู-อาจารย์ของ
โรงเรียนในโครงการได้สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาให้แก่ชุมชน และสร้างความสัมพันธ์

อันติระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

7. ด้านการประชาสัมพันธ์ กรมสามัญศึกษาควรกำหนดเป็นนโยบายและแนวปฏิบัติที่จะส่งเสริมให้มีมาตรการด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนสามารถปฏิบัติได้และมีการติดตามประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับโรงเรียนที่อยู่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาคควรได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนได้รับทราบถึงการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นประจำ เช่น การจัดทำเอกสาร การจัดแสดงผลงานของนักเรียน การประชุมชี้แจง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การทำวิจัยครั้งนี้พบว่า มีเรื่องควรที่จะได้รับการทำการวิจัยเกี่ยวกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอไว้ดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษา ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนแบบกึ่งระบบโรงเรียน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
3. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
4. ควรมีการเปลี่ยนตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา เช่น อายุ ประสบการณ์ และวุฒิการศึกษา เป็นต้น